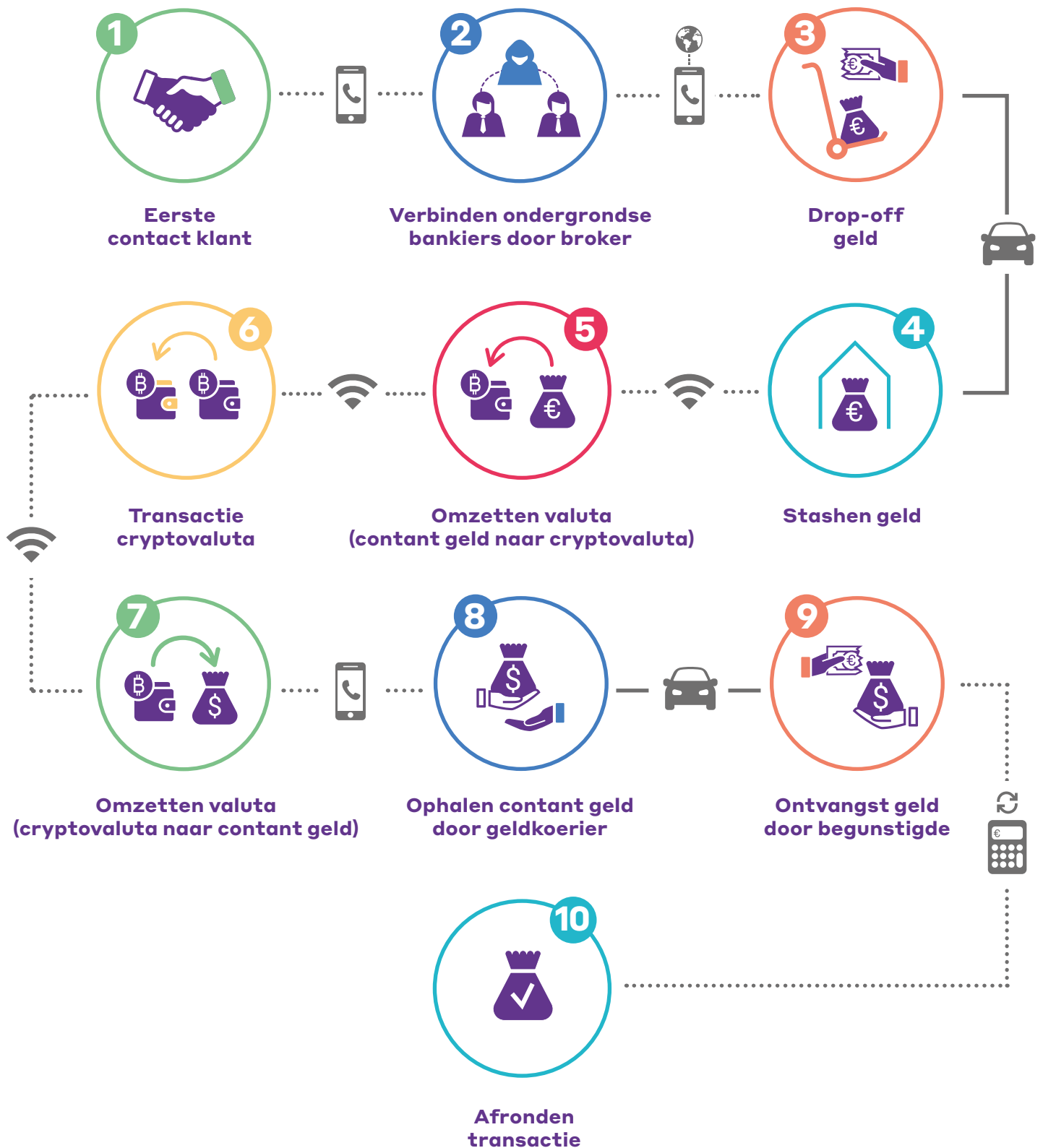

Crime script: ondergronds bankieren met cryptovaluta

Klik op een fase voor meer informatie

In dit crime script worden de verschillende fasen van het proces van ondergronds bankieren uitgewerkt waarbij cryptovaluta wordt gebruikt om geld met een criminele herkomst en/of bestemming te verplaatsen ten behoeve van georganiseerde criminaliteit.

Per fase wordt ingegaan op de rollen die van belang kunnen zijn en de activiteiten die binnen deze fase kunnen worden verricht. Ook worden indicatoren genoemd die gebruikt kunnen worden om de fasen van het proces van ondergronds bankieren met cryptovaluta te herkennen. Hierbij geldt dat een combinatie van indicatoren het aannemelijker maakt dat sprake is van ondergronds bankieren. Deze uitwerking betreft slechts één van de mogelijke varianten van ondergronds bankieren met cryptovaluta; variaties hierop zijn ook mogelijk. Bovendien betreft het een theoretische

weergave van het proces, wat betekent dat bepaalde onderdelen in de praktijk hiervan kunnen afwijken.

Meer informatie over het proces van ondergronds bankieren is te lezen in het fenomeenbeeld 'Ondergronds bankieren in de regio Rotterdam' van het RIEC Rotterdam.

Fase 1: Eerste contact klant

Een klant die geld wil verzenden neemt, eventueel via een tussenpersoon, contact op met een ondergrondse bankier in het verzendland die gespecialiseerd is in cryptovaluta. Hierbij is het mogelijk dat de klant of de tussenpersoon gebruik maakt van een online cryptovalutaplatform/website waar een gewenste transactie aangedragen kan worden en een drop-off locatie geselecteerd kan worden.

Rol: klant

- Activiteit: heeft contact over de gewenste transactie met de ondergrondse bankier in het verzendland, eventueel via een tussenpersoon of online cryptovalutaplatform/website
- Activiteit: biedt de transactie aan op een online cryptovalutaplatform/website

Rol: tussenpersoon

- Activiteit: zoekt in opdracht van de klant naar een ondergrondse bankier in het verzendland
- Activiteit: heeft contact met de klant en ondergrondse bankier in het verzendland
- Activiteit: brengt de klant en de ondergrondse bankier in het verzendland in contact met elkaar
- Activiteit: biedt de transactie aan op een online cryptovalutaplatform/website

Rol: ondergrondse bankier in het verzendland

- Activiteit: heeft contact met de klant over de gewenste transactie, eventueel via een tussenpersoon
- Activiteit: betaalt een vergoeding aan de tussenpersoon voor het aandraagen van klanten
- Activiteit: biedt de transactie aan op een online cryptovalutaplatform/website

Indicatoren

- Het gebruik van versleutelde communicatie, bijvoorbeeld via PGP-telefoons
- Het gebruik van versluierd taalgebruik
- Er worden fictieve namen (schuilnamen) gebruikt
- Klanten met criminele antecedenten
- Klanten of tussenpersonen bezoeken een cryptovalutaplatform/website

Fase 2: Verbinden ondergrondse bankiers door broker

De ondergrondse bankier in het verzendland neemt contact op met een broker. Via het netwerk van de broker wordt contact gemaakt met een ondergrondse bankier gespecialiseerd in cryptovaluta in het gewenste bestemmingsland van het geld, zodat een akkoord kan worden bereikt over de transactie. De broker heeft vaak een rol bij het vaststellen van de commissie voor de ondergrondse bankiers en de aan te houden wisselkoers.

Rol: ondergrondse bankier in het verzendland

- Activiteit: neemt contact op met de broker om verbonden te worden aan een ondergrondse bankier in het bestemmingsland
- Activiteit: heeft contact met een ondergrondse bankier in het bestemmingsland

Rol: broker

- Activiteit: coördineert vraag en aanbod tussen de ondergrondse bankiers in het verzend- en bestemmingsland
- Activiteit: heeft contact met ondergrondse bankiers in het verzend- en bestemmingsland en brengt ze met elkaar in contact
- Activiteit: stelt de commissie en aan te houden wisselkoers vast

Rol: ondergrondse bankier in het bestemmingsland

- Activiteit: heeft contact met de broker
- Activiteit: heeft contact met de ondergrondse bankier in het verzendland

Rol: cryptodienstverlener

- Activiteit: beheert vraag en aanbod van transacties (eventueel) via een online cryptovalutaplatform/website

Indicatoren

- Er worden commissies en wisselkoersen voor transacties overeengekomen
- Notities van geldbedragen en eventueel percentages die commissies en wisselkoersen aanduiden
- Er worden screenshots verstuurd van de administratie, schulden, transacties met buitenlandse rekeningen en/of wisselkoersen
- Het gebruik van versleutelde communicatie, bijvoorbeeld via PGP-telefoons
- Het gebruik van versluierd taalgebruik
- Er is sprake van onderlinge taalbarrières
- Er worden fictieve namen (schuilnamen) gebruikt

Fase 3: Drop-off geld

De klant geeft zijn contante geld mee aan een geldkoerier. Bij de geldoverdracht kan gebruik worden gemaakt van een (fysieke of digitale) token. De geldkoerier brengt het geld naar een stashlocatie.

Rol: ondergrondse bankier in het verzendland en/of broker

- Activiteit: kiest de overdrachtslocatie uit (vaak eerder vastgestelde opties)
- Activiteit: geeft informatie over de geldoverdracht (inclusief tokens) door aan de geldkoerier en de klant
- Activiteit: stuurt een geldkoerier aan om het geld bij de klant op te halen

Rol: geldkoerier

- Activiteit: haalt in opdracht van de ondergrondse bankier in het verzendland of de broker het geld op bij de klant
- Activiteit: verifieert (vaak met een token) of de identiteit overeenkomt
- Activiteit: brengt het geld naar een stashlocatie

Rol: klant

- Activiteit: verifieert (vaak met een token) of de identiteit overeenkomt
- Activiteit: geeft het geld mee aan een geldkoerier

Indicatoren

- De identificatie van de betrokkenen bij een geldoverdracht vindt plaats met behulp van fysieke of digitale tokens, zoals een QR-code of uniek serienummer van een bankbiljet (vaak van lage waarde, bijvoorbeeld €5, en soms doormidden gescheurd waarbij beide partijen een helft houden als garantiebewijs van de geldoverdracht)
- De geldoverdracht vindt plaats in de openbare ruimte
- De geldoverdracht vindt overdag plaats
- Het contante geld wordt vervoerd en/of opgeslagen in bigshoppers, sporttassen, plastic tassen, (schoenen)dozen etc.
- Het contante geld wordt vervoerd in een verborgen ruimte van een voertuig
- Er worden grote coupures gebruikt (zoals €100, €200 en €500)
- Er worden grote bedragen (meer dan €10.000) per keer overgedragen
- Het contante geld is gebundeld (bijvoorbeeld met elastiekjes) en verpakt (bijvoorbeeld in folie)
- De geldoverdracht wordt uitgevoerd door een geldkoerier die wordt aangestuurd door het criminele samenwerkingsverband
- Dezelfde geldkoeriers voeren meerdere geldoverdrachten per dag uit
- De ontmoeting tijdens een geldoverdracht duurt slechts enkele minuten

- De geldoverdracht vindt nabij het verblijfs-adres van de geldkoerier of ondergrondse bankier plaats
- De geldoverdracht vindt plaats in een bedrijf (waarin dit ongebruikelijk is)
- Het gebruik van versleutelde communicatie, bijvoorbeeld via PGP-telefoons
- Het gebruik van versluierd taalgebruik
- Er worden fictieve namen (schuilnamen) gebruikt
- Op (inbeslaggenomen) telefoons staan foto's van grote stapels contant geld, overdrachtslocaties en/of tokens

Fase 4: Stashen geld

Het contante geld wordt (vaak tijdelijk) opgeslagen op een stashlocatie, vaak een verborgen plek in een woning, bedrijfspand, voertuig of andere locatie. Stashlocaties kunnen in bezit zijn van ondergrondse bankiers of (tegen betaling) ter beschikking worden gesteld door geldkoeriers, katvangers en/of facilitators.

Rol: ondergrondse bankier in het verzendland

- Activiteit: regelt en houdt toezicht op (de snelle verplaatsing van het geld tussen) stashlocatie(s)
- Activiteit: betaalt vergoedingen voor de ter beschikking gestelde locaties voor het stashen van geld (aan de geldkoerier, katvanger en/of facilitator)
- Activiteit: stasht het geld in zijn eigen woning, bedrijfspand, voertuig of andere locatie
- Activiteit: telt het geld

Rol: geldkoerier

- Activiteit: stasht het geld in zijn eigen woning, bedrijfspand, voertuig of andere locatie
- Activiteit: telt het geld
- Activiteit: meldt bij de ondergrondse bankier in het verzendland dat het geld op de stashlocatie is aangekomen

Rol: katvanger en/of facilitator

- Activiteit: stasht het geld in zijn eigen woning, bedrijfspand, voertuig of andere locatie
- Activiteit: telt het geld

Indicatoren

- Grote hoeveelheden contant geld, waarvan de herkomst niet kan worden verklaard of waarbij de verklaring onwaarschijnlijk is
- Er ligt contant geld op ongebruikelijke plekken
- De aanwezigheid van tokens
- Een kluis met daarin ongebruikelijke hoeveelheden contant geld
- De aanwezigheid van een geldtelmachine
- De aanwezigheid van verborgen ruimtes
- Ongebruikelijke beveiliging van een pand
- Grote hoeveelheid (internationale) bankpassen, crypto-betaalkaarten en/of prepaidkaarten
- Identiteitsbewijzen van andere personen dan de betrokkene(n), zoals katvangers
- Er wordt voor hoge bedragen aan luxegoederen, zoals merkkleding, aangetroffen
- Bezoekers en beheerders van de locatie hebben veelal criminele antecedenten op hun naam
- Bezoekers komen vaak langs en/of blijven kort binnen
- In het bedrijf komen bezoekers die niets kopen, maar wel contant geld wisselen of ophalen
- Bezoekers komen kort langs en geven tassen af of nemen tassen mee zonder dat er reguliere geldtransacties lijken plaats te vinden

- Grote geldbedragen worden opgesplitst zodat ze onder de meldgrens voor contante transacties vallen (*smurfing*)
- Er worden grote geldbedragen gewisseld zonder dat hier een legale verklaring voor is
- Er vinden ongebruikelijke wisseltransacties plaats, waarbij grote hoeveelheden contant geld naar verschillende valuta-soorten worden omgewisseld
- Er vinden regelmatig stortingen van grote contante geldbedragen plaats zonder dat hiervoor een duidelijke zakelijke reden is
- Het gebruik van versleutelde communicatie, bijvoorbeeld via PGP-telefoons
- Het gebruik van versluierd taalgebruik
- Er worden fictieve namen (schuilnamen) gebruikt
- Op (inbeslaggenomen) telefoons staan foto's van grote stapels contant geld, overdrachtslocaties, stashlocaties en/of tokens

Fase 5: Omzetten contant geld naar cryptovaluta

De ondergrondse bankier in het verzendland zet het contante geld om naar cryptovaluta.

Rol: ondergrondse bankier in het verzendland

- Activiteit: zet het contante geld om naar cryptovaluta met behulp van een online cryptodienstverlener en/of cryptovaluta-automaten
- Activiteit: zet de cryptovaluta in een (eigen) cryptowallet
- Activiteit: vermengt cryptovalutatransacties (mixt) en splitst deze op (*smurfing*) om de herkomst te verhullen
- Activiteit: betaalt vergoedingen voor de ter beschikking gestelde cryptowallet (aan de katvanger en/of facilitator)

Rol: katvanger en/of facilitator

- Activiteit: stelt zijn cryptowallet ter beschikking voor de transactie

Indicatoren

- De aanwezigheid van een *hardware wallet*
- De aanwezigheid van een briefje of metalen plaatje met daarop 12 of 14 sleutelwoorden (*seed phrase*)
- De aanwezigheid van een *paper wallet* met daarop een QR-code die verwijst naar het bitcoin-adres en een QR-code die verwijst naar de *private key*
- Er staat een *software wallet* (applicatie) op een (inbeslaggenomen) mobiele telefoon
- De aanwezigheid van een bitcoin-adres, bestaande uit 26 tot 35 alfanumerieke karakters
- De aanwezigheid van crypto-betaalpassen
- De aanwezigheid van bitcoin-miners
- Ongebruikelijke activiteit bij een locatie (vaak een kleine winkel) met een cryptovaluta-automaat
- Het gebruik van versleutelde communicatie, bijvoorbeeld via PGP-telefoons
- Het gebruik van versluierd taalgebruik
- Er is sprake van onderlinge taalbarrières
- Er worden fictieve namen (schuilnamen) gebruikt

Fase 6: Transactie cryptovaluta

De cryptovaluta wordt verplaatst van de cryptowallet van de ondergrondse bankier in het verzendland naar de cryptowallet van de ondergrondse bankier in het bestemmingsland.

Rol: ondergrondse bankier in het verzendland

- Activiteit: verplaatst de cryptovaluta van zijn cryptowallet naar de cryptowallet van de ondergrondse bankier in het bestemmingsland

Rol: ondergrondse bankier in het bestemmingsland

- Activiteit: ontvangt de cryptovaluta van de ondergrondse bankier in het verzendland

Indicatoren

- De aanwezigheid van een *hardware wallet*
- De aanwezigheid van een briefje of metalen plaatje met daarop 12 of 14 sleutelwoorden (*seed phrase*)
- De aanwezigheid van een *paper wallet* met daarop een QR-code die verwijst naar het bitcoin-adres en een QR-code die verwijst naar de *private key*
- Er staat een *software wallet* (applicatie) op een (inbeslaggenomen) mobiele telefoon
- De aanwezigheid van een bitcoin-adres, bestaande uit 26 tot 35 alfanumerieke karakters
- De aanwezigheid van crypto-betalpassen
- De aanwezigheid van bitcoin-miners
- Er worden screenshots verstuurd van betaalbewijzen van cryptovalutatransacties
- Er is sprake van onderlinge taalbarrières

Fase 7: Omzetten cryptovaluta naar contant geld

De ondergrondse bankier in het bestemmingsland zet de ontvangen cryptovaluta om in contant geld in de gewenste valuta.

Rol: ondergrondse bankier in het bestemmingsland

- Activiteit: zet cryptovaluta om naar contant geld met behulp van een online cryptodienstverlener en/of cryptovaluta-automaten
- Activiteit: betaalt vergoedingen voor de ter beschikking gestelde cryptowallet (aan katvanger en/of facilitator)

Rol: katvanger en/of facilitator

- Activiteit: stelt zijn cryptowallet ter beschikking voor de transactie

Indicatoren

- De aanwezigheid van een *hardware wallet*
- De aanwezigheid van een briefje of metalen plaatje met daarop 12 of 14 sleutelwoorden (*seed phrase*)
- De aanwezigheid van een *paper wallet* met daarop een QR-code die verwijst naar het bitcoin-adres en een QR-code die verwijst naar de *private key*
- Er staat een *software wallet* (applicatie) op een (inbeslaggenomen) mobiele telefoon
- De aanwezigheid van een bitcoin-adres, bestaande uit 26 tot 35 alfanumerieke karakters
- De aanwezigheid van crypto-betalpassen
- De aanwezigheid van bitcoin-miners
- Ongebruikelijke activiteit bij een locatie (vaak een kleine winkel) met een cryptovaluta-automaat
- Het gebruik van versleutelde communicatie, bijvoorbeeld via PGP-telefoons
- Het gebruik van versluierd taalgebruik
- Er is sprake van onderlinge taalbarrières
- Er worden fictieve namen (schuilnamen) gebruikt

Fase 8: Ophalen contant geld door geldkoerier

Een geldkoerier haalt het contante geld in de gewenste valuta op bij de stashlocatie van de ondergrondse bankier in het bestemmingsland. Van de ondergrondse bankier of broker krijgt de geldkoerier vaak een (fysieke of digitale) token mee.

Rol: ondergrondse bankier in het bestemmingsland en/of broker

- Activiteit: geeft opdracht aan de geldkoerier om het geld af te leveren bij de begunstigde
- Activiteit: geeft de geldkoerier een token mee ter verificatie van de identiteit

Rol: geldkoerier

- Activiteit: haalt het geld op bij een stashlocatie in beheer van de ondergrondse bankier in het bestemmingsland

Indicatoren

- Grote hoeveelheden contant geld, waarvan de herkomst niet kan worden verklaard of waarbij de verklaring onwaarschijnlijk is
- Er ligt contant geld op ongebruikelijke plekken
- De aanwezigheid van tokens
- Een kluis met daarin ongebruikelijke hoeveelheden contant geld
- De aanwezigheid van een geldtelmachine
- De aanwezigheid van verborgen ruimtes
- Ongebruikelijke beveiliging van een pand
- Grote hoeveelheid (internationale) bankpassen, crypto-betaalkaarten en/of prepaidkaarten
- Identiteitsbewijzen van andere personen dan de betrokkene(n), zoals katvangers
- Er wordt voor hoge bedragen aan luxe-goederen, zoals merkkleding, aangetroffen

- Bezoekers en beheerders van de locatie hebben veelal criminele antecedenten op hun naam
- Bezoekers komen vaak langs en/of blijven kort binnen
- In het bedrijf komen bezoekers die niets kopen, maar wel contant geld wisselen of ophalen
- Bezoekers komen kort langs en geven tassen af of nemen tassen mee zonder dat er reguliere geldtransacties lijken plaats te vinden
- Grote geldbedragen worden opgesplitst zodat ze onder de meldgrens voor contante transacties vallen (*smurfing*)
- Er worden grote geldbedragen gewisseld zonder dat hier een legale verklaring voor is
- Er vinden ongebruikelijke wisseltransacties plaats, waarbij grote hoeveelheden contant geld naar verschillende valutasoorten worden omgewisseld
- Er vinden regelmatig stortingen van grote contante geldbedragen plaats zonder dat hiervoor een duidelijke zakelijke reden is
- Het gebruik van versleutelde communicatie, bijvoorbeeld via PGP-telefoons
- Het gebruik van versluierd taalgebruik
- Er worden fictieve namen (schuilnamen) gebruikt
- Op (inbeslaggenomen) telefoons staan foto's van grote stapels contant geld, overdrachtslocaties, stashlocaties en/of tokens

Fase 9: Ontvangst geld door begunstigde

De geldkoerier levert het contante geld af bij de begunstigde. Wanneer de begunstigde zich legitimeert met een (fysiek of digitaal) tokennummer dat overeenkomt met de token van de geldkoerier, weet de geldkoerier dat hij het geld bij de juiste persoon aflevert.

Rol: geldkoerier

- Activiteit: verifieert (vaak met een token) of de identiteit overeenkomt
- Activiteit: levert het geld af bij de begunstigde
- Activiteit: meldt bij de ondergrondse bankier in het bestemmingsland dat het geld is overgedragen

Rol: begunstigde

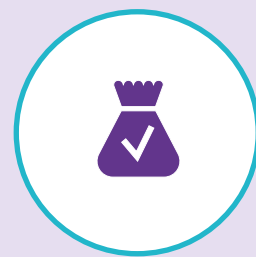
- Activiteit: legitimeert zich (vaak met een token) bij de levering van het geld

Indicatoren

- De identificatie van de betrokkenen bij een geldoverdracht vindt plaats met behulp van fysieke of digitale tokens, zoals een QR-code of uniek serienummer van een bankbiljet (vaak van lage waarde, bijvoorbeeld €5, en soms doormidden gescheurd waarbij beide partijen een helft houden als garantiebewijs van de geldoverdracht)
- De geldoverdracht vindt plaats in de openbare ruimte
- De geldoverdracht vindt overdag plaats
- Het contante geld wordt vervoerd en/of opgeslagen in bigshoppers, sporttassen, plastic tassen, (schoenen)dozen etc.

- Het contante geld wordt vervoerd in een verborgen ruimte van een voertuig
- Er worden grote coupures gebruikt (zoals €100, €200 en €500)
- Er worden grote bedragen (meer dan €10.000) per keer overgedragen
- Het contante geld is gebundeld (bijvoorbeeld met elastiekjes) en verpakt (bijvoorbeeld in folie)
- De geldoverdracht wordt uitgevoerd door een geldkoerier die wordt aangestuurd door het criminele samenwerkingsverband
- Dezelfde geldkoeriers voeren meerdere geldoverdrachten per dag uit
- De ontmoeting tijdens een geldoverdracht duurt slechts enkele minuten
- De geldoverdracht vindt nabij het verblijfsadres van de geldkoerier of ondergrondse bankier plaats
- De geldoverdracht vindt plaats in een bedrijf (waarin dit ongebruikelijk is)
- Het gebruik van versleutelde communicatie, bijvoorbeeld via PGP-telefoons
- Het gebruik van versluierd taalgebruik
- Er worden fictieve namen (schuilnamen) gebruikt
- Op (inbeslaggenomen) telefoons staan foto's van grote stapels contant geld, overdrachtslocaties en/of tokens

Fase 10: Afronden transactie

Het contante geld is succesvol 'overgedragen' zonder dat een daadwerkelijke verplaatsing van het ingelegde contante geld van de klant naar de begunstigde heeft plaatsgevonden. De ondergrondse bankiers in het verzend- en bestemmingsland verrekenen de transacties onderling. Verrekeningen vinden vaak periodiek plaats, waarbij de bankiers via een eigen boekhouding de onderlinge balans van meerdere transacties bijhouden en bedragen tegen elkaar wegstrepen. Verrekeningen kunnen bijvoorbeeld ook plaatsvinden door geld- en goederenhandel, bancaire transacties of cryptovalutatransacties.

Rol: ondergrondse bankier in het verzendland

- Activiteit: houdt de administratie en geldvoorraad bij (schulden, verrekeningen en vorderingen)
- Activiteit: vereffent de schulden en vorderingen ten opzichte van andere ondergrondse bankiers door bedragen tegen elkaar weg te strepen of door middel van geld- en goederenhandel, bancaire transacties of cryptovalutatransacties

Rol: ondergrondse bankier in het bestemmingsland

- Activiteit: houdt de administratie en geldvoorraad bij (schulden, verrekeningen en vorderingen)
- Activiteit: vereffent de schulden en vorderingen ten opzichte van andere ondergrondse bankiers door bedragen tegen elkaar weg te strepen of door middel van geld- en goederenhandel, bancaire transacties of cryptovalutatransacties

Indicatoren

- Aanwezigheid van (beperkte) administratie op de locatie van de ondergrondse bankier

- De bedragen in de administratie zijn afgerond
- In de administratie ontbreken namen
- In de administratie worden afkortingen en versluierd taalgebruik gebruikt
- De administratie bevat opvallendheden, zoals een kleinere of grotere winst dan in werkelijkheid het geval is of onlogische marges voor de betreffende branche
- De administratie is aangepast, zodat de bedragen lager lijken dan ze daadwerkelijk zijn
- In de administratie zijn ook legale geldstromen verwerkt, welke gebruikt worden voor verrekeningen tussen ondergrondse bankiers
- Er worden commissies gerekend over de transacties
- Notities van geldbedragen (van meerdere transacties) en eventueel percentages die commissies en wisselkoersen aanduiden
- Het gebruik van versleutelde communicatie, bijvoorbeeld via PGP-telefoons
- Het gebruik van versluierd taalgebruik
- Er is sprake van onderlinge taalbarrières
- Er worden fictieve namen (schuilnamen) gebruikt
- Er worden screenshots verstuurd van administratie, (cryptovaluta)transacties met buitenlandse rekeningen en/of wisselkoersen